

АНАЛІЗ АКТУАЛЬНИХ ПИТАНЬ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПОРЯДКОМ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ COVID- СЕРТИФІКАТА

Болдарь Г.Є., Коник В.І.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
socpharm@nuph.edu.ua

Вступ. У процесі розвитку цивілізації виникають чисельні загрози біологічного характеру, які створюють небезпеку для життя та здоров'я людей. На сьогоднішній день у світі поширюється пандемія COVID-19. У зв'язку з цим держава вживає певних заходів для зменшення розповсюдження цього захворювання.

COVID-сертифікат як предмет кримінальних правопорушень, є офіційним документом, що підтверджує факт вакцинації від коронавірусної інфекції, та спричиняє або здатний спричинити наслідки правового характеру. Саме тому видача такого документу без фактичного здійснення щеплення не тільки наражає на небезпеку тяжкого перебігу хвороби саму людину, яка використовує підроблений COVID-сертифікат. Подібні діяння створюють загрозу захворювання небезпечним інфекційним захворюванням, що має серйозні ризики для здоров'я, для необмеженого кола осіб, які будуть контактувати із користувачем підробленого COVID-сертифікату.

Метою дослідження є аналіз кримінальної відповідальності за правопорушення, пов'язані з порядком формування та використання сертифіката, що підтверджує вакцинацію від гострої респіраторної хвороби COVID-19.

Матеріали та методи. Матеріалами дослідження стало законодавство України у сфері обігу сертифіката, що підтверджує вакцинацію від гострої респіраторної хвороби COVID-19; монографічні роботи, дисертації, наукові статті, вироки судів України, а також відомості, які містяться у повідомленнях на офіційних веб-сайтах органів виконавчої влади та правоохоронних органів України тощо.

Під час дослідження було використано такі методи: історичний (ретроспективний), системно-аналітичний, формально-юридичний (формально-логічний), контент-аналіз, синтез, індукційний.

Результати та їх обговорення. З'ясовано, що поширення пандемії COVID-19 призвело до складних медико-соціальних та соціально-правових проблем у суспільстві. Для боротьби з розповсюдженням коронавірусної інфекції та подолання її негативних наслідків державні органи розробляють та впроваджують нові соціально-ефективні форми, приймаються відповідні НПА, які регулюють порядок їх реалізації з метою захисту громадського здоров'я.

Установлено, що до основних соціально-ефективних механізмів протидії поширенню інфекційних хвороб, викликаних SARS-CoV-2, в Україні та зарубіжних державах відносяться карантин та вакцинація.

Обґрунтовано, що додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом підроблення та використання підробленого COVID-сертифікату будуть суспільні

відносини у сфері здоров'я населення. Це пояснюється тим, що вакцини проти COVID-19 критично важливі для стримування пандемії у поєднанні з ефективним тестуванням та застережними заходами, що вже застосовуються. Завдяки поетапному проведенню вакцинації Україна зможе досягти показників сформованого колективного імунітету від коронавірусної хвороби, яка має серйозні ризики для здоров'я людей. Названі обставини визначають суспільну небезпеку підробки та використання підробленого COVID-сертифіката.

Здійснено аналіз правозастосовчої практики, на підставі якого зроблено висновок, що залежно від конкретних обставин справи правопорушення, пов'язані із порядком формування та використання COVID-сертифіката, найчастіше утворюють склади кримінальних правопорушень, передбачених ст. 338, ст. 361, ст. 362 КК України. Перший в Україні вирок за підробку COVID-сертифікатів було винесено лікарю із Павлограда Дніпропетровської області, якому суд призначив покарання у вигляді штрафу 34 тис. грн та позбавлення права діяльності за фахом на один рік. В іншому випадку вирок Жовтневого районного суду м. Кривий Ріг Дніпропетровської обл. 42-річного мешканця Кривого Рогу визнано винним у вчиненні кримінального проступку, передбаченого ч. 1 ст. 358 КК України, та призначено покарання у вигляді позбавлення волі на строк 2 роки та 1 міс. Обвинувачений підробив і намагався продати міжнародне свідоцтво про вакцинацію. На початку листопада 2021 р. біля одного з ринків у Покровському районі м. Кривий Ріг він придбав печатки лікаря однієї з лікарень, а також флеш-носій з готовими бланками міжнародного свідоцтва про вакцинацію. У подальшому, роздрукувавши на принтері бланк міжнародного свідоцтва про вакцинацію та поставивши на ньому несправжні відтиски печаток, чоловік у вказаний спосіб підробив офіційний документ про вакцинацію. Після цього на сайті оголошень він розмістив об'яву про продаж міжнародних свідоцтв про вакцинацію за 1200 грн.

Доведено, що встановлення ознак кримінальних правопорушень (предмета, об'єктивної сторони), пов'язаних із порядком формування та використання сертифіката, що підтверджує вакцинацію від гострої респіраторної хвороби COVID-19, вимагає бланкетного застосування регулюючого законодавства у цій сфері.

Висновки. На підставі розгляду суспільної небезпеки правопорушень, пов'язаних із порядком формування та використання сертифіката, що підтверджує вакцинацію від гострої респіраторної хвороби COVID-19, та існуючої правозастосовчої практики у цій сфері, видається обґрунтованою законодавча ініціатива щодо запровадження кримінальної відповідальності ст. 321-3 «Незаконні дії з документами, що стосуються проведення профілактичних щеплень» та доцільності розміщення цієї норми у розділі XIII Особливої частини КК України «Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення».